

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: L. Y.
proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2019, č. j. OAM-321/LE-LE05-LE26-2019, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2019, č. j. OAM-321/LE-LE05-LE26-2019, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce včas podanou žalobou napadl v záhlaví specifikované rozhodnutí žalovaného, který rozhodl o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že žalobce opustil dne 10. 7. 2019 bez povolení správního orgánu pobytové středisko Kostelec nad Orlicí a neoznámil adresu, kde se bude zdržovat. Od uvedeného dne tedy není správnímu orgánu známo místo pobytu žalobce. Dále uvedl, že na základě dosud zjištěného stavu věci nelze o žádosti žalobce rozhodnout.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že byl v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácen na svých právech, napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a vadné, vydané v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dále namítá porušení § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 správního řádu a porušení § 14, § 12, § 14a a § 25 písm. j) zákona o azylu, když řízení nemělo být zastaveno, neboť místo jeho pobytu nebylo neznámé. Konečně namítá i porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, neboť v případě návratu do země původu mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu.
3. Žalobce uvedl, že skutečně dne 9. 7. 2019 pobytové středisko opustil, přičemž se do něho vrátil dne 12. 7. 2019. Úmysl opustit pobytové středisko ohlásil a vyplnil formulář „Oznámení o opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin“, avšak vzhledem k tomu, že uvedenou proceduru podstupoval poprvé, nevěděl, jaké všechny náležitosti (přesnou adresu, na které se bude zdržovat) musí uvést do tohoto formuláře. Proto vyplnil délku předpokládaného pobytu mimo zařízení a město pobytu (Praha) a formulář podepsal. Takto vyplněný formulář předal pracovníkovi SUZ (Správy uprchlických zařízení), který jej opatřil razítkem s datem 9. 7. 2019, ale odmítl ho převzít. Žalobce si tedy formulář ponechal s tím, že adresu dodatečně doplní, avšak zapomněl na to a opustil středisko bez toho, aby formulář odevzdal.
4. Žalobce má za to, že jím uvedené pochybení (neoznámení adresy, na které bude pobývat), je sankcionovatelné dle ust. § 93 odst. 3 písm. m) zákona o azylu uložením pokuty do 1 000 Kč, nelze z něj dle jeho názoru dovodit důvod pro zastavení řízení dle § 25 písm. j) zákona o azylu. Namítl, že žalovaný věděl o jeho úmyslu zdržovat se mimo středisko a poté se opět vrátit, a přesto chybně aplikoval § 25 písm. j) zákona o azylu. Upozornil, že v jeho případě došlo k zastavení řízení ani ne po 48 hodinách od opuštění střediska, z čehož je zřejmé, že správní orgán od počátku neměl zájem na tom vyvinout jakékoliv úsilí žalobce kontaktovat a zjistit jeho skutečné místo pobytu. Žalobce přitom správnímu orgánu poskytl své telefonní číslo a e-mailovou adresu. Rozhodnutí pak postrádá jakékoliv zhodnocení míry přiměřenosti. Dle názoru žalobce nedošlo k naplnění první podmínky ust. § 25 písm. j) zákona o azylu.
5. Žalobce dále namítl, že správní orgán nijak neodůvodnil, proč by na základě dosud zjištěného skutkového stavu nemělo být možné rozhodnout ve věci, jak vyžaduje druhá z podmínek stanovených v § 25 písm. j) zákona o azylu. Má tedy za to, že v jeho případě nebyla naplněna ani jedna podmínka § 25 písm. j) zákona o azylu. Uvedl, že nelze automaticky zastavit řízení u žadatele, který se dočasně vzdálil z místa, ve kterém má stále hlášený pobyt. Žalobce se tak domnívá, že žalovaný měl učinit další kroky ke zjištění jeho pobytu, přinejmenším ověřit, zda se již nevrátil. K tomu odkázal na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 11. 2018, čj., 43 Az 7/2017-42 a dva rozsudky Krajského soudu v Ostravě (strana 10 a 11 žaloby). Podle žalobce tak není pravda, že by jeho pobyt nebyl žalovanému znám. V závěru žaloby žalobce namítá přepjatý formalismus v postupu správního orgánu s odkazy na nálezy Ústavního soudu (strana 12 žaloby), čímž bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

6. Součástí žaloby byl i žalobcův návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Vzhledem k tomu, že soud rozhodl rovnou o věci samé, o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě již nerozhodoval.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek. Odkázal na obsah správního spisu a na vydané rozhodnutí. K samotné právní kvalifikaci posouzení případu žalobce uvedl, že žalovaný nevybočil z mezí zákonného ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu, když žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zastavil. Zdůraznil, že je to právě žalobce, kdo má povinnost se hlásit pobytovému středisku a nahlásit své aktuální místo pobytu.
8. K námitce zastavení řízení v době žalobcovy nepřítomnosti, žalovaný upozornil na skutečnost, že žalobce si musel být vědom, že je účastníkem správního řízení o udělení mezinárodní ochrany, v jehož rámci je nositelem procesních povinností, a to přinejmenším poskytnout správnímu orgánu přiměřenou součinnost.
9. Namítl účelovost jednání žalobce, který až v žalobě argumentuje zdůvodňováním opuštění střediska. Upozornil na povinnost žalobce respektovat zákonnou úpravu, plně se jí podřídit a ujasnit si priority svého jednání. Ke zmíněným mírnějším prostředkům řešení věci žalovaný zdůraznil, že zákonná úprava hovoří jasně a bez možnosti jakéhokoliv správního uvážení ohledně pohnutek, vedoucích žalobce k porušování zákonných povinností. Přijímací středisko není možné volně opouštět a porušení této povinnosti je hodnoceno jako přestupek. Tedy hlášení místa, kde se bude žalobce zdržovat, patří mezi základní povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu. Navrhl proto, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů. Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
11. V přezkumném řízení soud ze správního spisu ověřil následující rozhodné skutečnosti.
12. Dne 9. 9. 2019 žalobce požádal o mezinárodní ochranu v ČR. Dne 13. 6. 2019 poskytl údaje k podané žádosti a byl s ním proveden podrobný pohovor zaměřený k důvodům této žádosti.
13. Ve správním spisu je dále na čl. 43 založen úřední záznam ze dne 11. 7. 2019 o tom, že dle hlášení Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ze dne 10. 7. 2019 žalobce dne 10. 7. 2019 svévolně opustil Pobytové středisko v Kostelci nad Orlicí, aniž by oznámil místo svého dalšího pobytu.
14. Téhož dne, tj. 11. 7. 2019 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. j) zákona o azylu.
15. Podle ust. § 82 odst. 1 zákona o azylu žadatel o udělení mezinárodní ochrany je povinen písemně oznámit ministerstvu opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin. V oznámení žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvede adresu, kde se bude zdržovat, a délku pobytu mimo pobytové středisko. Opuštění pobytového střediska na dobu delší

než 3 dny je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit ministerstvu nejméně 24 hodin před odchodem z pobytového střediska.

16. Podle odst. 2 téhož ustanovení žadatel o udělení mezinárodní ochrany hlášený k pobytu v pobytovém středisku může toto středisko opouštět na dobu nejdéle 15 dnů v kalendářním měsíci.
17. Podle odst. 3 citovaného ustanovení ministerstvo může povolit opuštění pobytového střediska na další dny v kalendářním měsíci nad dobu stanovenou v odstavci 2, nebrání-li to řádnému provádění řízení ve věci mezinárodní ochrany, a pokud žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že se na oznámené adrese bude zdržovat alespoň 15 dní.
18. Podle ust. § 25 písm. j) téhož zákona se řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.
19. Žalobce připouští, že uvedené pobytové středisko opustil dne 9. 7. 2019 a vysvětlil situaci ohledně nedostatečného vyplnění příslušného formuláře, který od něho pracovník SUZ nepřijal (viz bod II. tohoto rozsudku). Přiznává tedy, že uvedl neúplnou adresu a nesplnil zcela svou povinnost dle § 82 odst. 1 zákona o azylu. Žalobce však namítá, že žalovaný vydal napadené rozhodnutí hned následující den poté, co „zjistil svévolný odchod žalobce“, přestože věděl o úmyslu žalobce zdržovat se mimo středisko (tři dny) a poté se opět vrátit, proto dle jeho názoru nebyl důvod pro zastavení řízení podle § 25 písm. j) zákona o azylu.
20. Krajský soud shledal uvedenou žalobní námitku důvodnou.
21. Žalobce originál uvedeného formuláře „Oznámení o opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin“ přiložil ke své žalobě. Z něho lze shledat skutečnosti uváděné v žalobě mimo jiné o tom, že je na něm razítkem (tzv. datumovkou) vyznačeno datum 9. 7. 2019. O skutečnosti, že žalobce uvedené oznámení neodevzdal, svědčí to, že ho přiložil ke své žalobě. Je rovněž zřejmé, že pracovník žalovaného o úmyslu žalobce krátkodobě opustit pobytové středisko věděl, neboť uvedené oznámení nejdříve opatřil razítkem s datem 9. 7. 2019, ale od žalobce si ho pro nedostatečnou identifikaci adresy pobytu (uvedeno bylo pouze Praha) nevzal.
22. Krajský soud má za to, že dotýčný pracovník žalovaného měl minimálně učinit do spisu úřední záznam o této skutečnosti s poznámkou neúplnosti údajů, pro něž nebylo oznámení přijato.
23. Není pochyb o tom, že žalobce se skutečně dopustil porušení svých povinností (neohlásil přesnou adresu, na které se hodlá krátkodobě zdržovat). Lze však souhlasit se žalobcem v tom, že za porušení těchto povinností mohl žalovaný žalobce sankcionovat za přestupek dle § 93 zákona o azylu. Lze rovněž přihlídnout k tomu, že žalobce o mezinárodní ochranu žádá poprvé, proto bylo nejdříve před zastavením řízení podle § 25 písm. j) zákona o azylu, uložení pokuty za přestupek namístě.
24. Krajský soud ve shodě s názorem zdejšího krajského soudu v jeho rozsudku ze dne 30. 11. 2018, č.j. 43 Az 7/2017-42 (na který poukázal žalobce) uvádí, že „*ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu je třeba interpretovat restriktivně, neboť při jeho aplikaci vůbec nedochází k meritornímu posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tedy vydání rozhodnutí ve věci samé. Účelem zmíněného ustanovení je toliko zamezit vedení dalšího řízení o žádosti v situaci, kdy je žadatel prokazatelně neznámého pobytu, neboť by to postrádalo smysl (srov.*

přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2013, č. j. 4 Azs 14/2013 – 30). Opustí-li tedy žadatel o mezinárodní ochranu pobytové středisko a přitom se dopustí určitého porušení režimu stanoveného v § 82 zákona o azylu, avšak následně se do pobytového střediska navrátí, žalovaný již nemůže zastavit řízení dle § 25 písm. j) zákona o azylu. Žadatel v takový moment zjevně není osobou, u níž nelze zjistit místo pobytu.“

25. Rozdíl mezi věcí posuzovanou v rozsudku č.j. 43 Az 7/2017 a touto věcí je v tom, že v nyní projednávané věci se žalobce do pobytového střediska vrátil nikoli v den vydání rozhodnutí, jako je ve věci č.j. 43 Az 7/2017, ale až jeden den po vydání rozhodnutí o zastavení řízení.
26. Krajský soud má za to, že z výše popsaného skutkového stavu věci nelze dospět k závěru, že žalovanému nebylo místo pobytu žalobce známo, nebyla mu známa jen přesná adresa pobytu žalobce v Praze.
27. V posuzovaném případě žalovaný řízení zastavil hned dne 11. 7. 2019, kdy se žalobce již měl do pobytového střediska vrátit, aniž by vyčkal, zda se skutečně vrátil. Zcela jistě mohl např. 2-3 dny počkat a poté přinejmenším ověřit, zda se již žadatel nevrátil (pověřený pracovník žalovaného o úmyslu žalobce pobývat krátkodobě mimo středisko a poté se vrátit, věděl), případně učinit další kroky ke zjištění jeho pobytu, které jsou přiměřené s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu. Tyto kroky pak měl zachytit do správního spisu. Obsah správního spisu nic nevypovídá o snaze žalovaného zjistit adresu, na které se žalobce zdržuje, ač žalobce tvrdí, že žalovanému poskytl své telefonní číslo a e-mailovou adresu a žalovaný ve vyjádření k žalobě tyto skutečnosti nijak nevyvrátil. Krajský soud pro shodnost znění s § 33 písm. b) zákona o azylu (*soud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany*) odkazuje na soudní judikaturu k uvedenému ustanovení ohledně ověřování místa pobytu (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004 nebo ze dne 8. 8. 2012, č. j. 4 Azs 12/2012). Obsah předloženého správního spisu ani odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ani vyjádření žalovaného k žalobě nesvědčí o tom, že by žalovaný učinil nějaké kroky ke zjištění místa pobytu žalobce či ověření, zda se v den rozhodnutí do pobytového střediska vrátil. Na základě výše uvedených skutkových okolností žalovaný mohl vydat uvedený typ rozhodnutí nejdříve dne 12. 7. 2019, a to po ověření, zda se žalobce z předem avizované propustky vrátil či nikoliv. Na tomto místě musí soud učinit výtku i k jednání žalobce, který evidentně nesplnil svou povinnost dle § 82 zákona o azylu (oznámit přesnou adresu) a navíc se do pobytového střediska nevrátil dne 11. 7. 2019, jak avizoval (v oznámení o opuštění pobytového střediska), ale vrátil se až dne 12. 7. 2019, jak sám připouští. Ze správního spisu plyne, že žalobce se v následujících dnech v pobytovém středisku již zdržoval (minimálně dne 15. 7. 2019, kdy byl předvolán k převzetí žalobou napadeného rozhodnutí na den 19. 7. 2019, což učinil). V daném případě však soud spatřuje větší pochybení na straně žalovaného, přičemž na nesplnění povinností žalobce mohl žalovaný aplikovat ustanovení § 93 zákona o azylu o přestupcích. Ostatně žalovaný ve vyjádření k žalobě sám uvedl, že „*Přijímací středisko není možné volně opouštět a porušení této povinnosti je hodnoceno jako přestupek*“, ale přitom na uvedené jednání žalobce aplikoval ustanovení o zastavení řízení.
28. Žalovaný tak dle názoru krajského soudu nezjistil skutkový stav v rozsahu, který byl nezbytný pro vydání rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25 písm. j) zákona o azylu.

29. Dále krajský soud s odkazem na citaci ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu uvádí, že nestačí pouhá nezjistitelnost místa pobytu, ale současně musí být splněna i druhá podmínka, že na základě dosud zjištěného stavu věci nebylo možno o žádosti o mezinárodní ochranu žalobce rozhodnout.
30. I tuto žalobní námitku shledal krajský soud důvodnou. Obě podmínky dle ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu musí být splněny kumulativně. K datu vydání napadeného rozhodnutí měl žalovaný kromě údajů z žádosti i výstup z podrobného pohovoru se žalobcem k jím uváděným důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ve spise nejsou toliko žádné zprávy a informace o situaci v zemi původu žalobce. Žalovaný však v odůvodnění napadeného rozhodnutí blíže neuvedl, jaké skutečnosti pro rozhodnutí ve věci samé mu ještě scházejí. Pokud by se snad jednalo o informace o zemi původu, pak tyto nejsou závislé na informacích získaných od žalobce, ale naopak je opatřuje žalovaný, jak je soudu známo z jeho rozhodovací činnosti. Soud ve vztahu k této podmínce považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

V. Závěr a náklady řízení

31. S ohledem na shora uvedené krajský soud bez jednání zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, a dle písm. b) cit. ustanovení pro nedostatečně zjištěný skutkový stav a zároveň věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
32. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť procesně úspěšný žalobce žádné náklady řízení neúčtoval a podle soudního spisu mu ani žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. září 2019

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: R. V.